

А. Ю. Гутник

Національний лісотехнічний університет України, м. Львів, Україна

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИХ МЕХАНІЗМІВ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ОТГ

Практика показує, що для забезпечення стабільної еколого-економічної безпеки об'єднаних територіальних спільнот необхідна відповідна сучасним умовам якість управління, яка сьогодні стає одним із ключових факторів, що впливають на ендегенне зростання та сталий розвиток. У роботі наведено аргументацію невід'ємної єдності безпеки та сталого розвитку в об'єднаних територіальних громадах, а також обґрунтовано ідею про інклюзивність у межах зусиль досягнення цілей Стійкого Розвитку (ЦСР) у місцевих спільнотах. Стверджено, що саме принцип "нікого не залишити поза увагою" є основою для безперервного перебігу процесів у межах забезпечення еколого-економічної безпеки в територіальних громадах, особливо в об'єднаних. Важливе місце у роботі займає концепція сталого місцевого розвитку (SLD), тісно пов'язана з методом міжсекторального співробітництва (CSC) як одним із головних каталізаторів для досягнення SLD. Зусилля щодо CSC мають бути зосереджені на залученні місцевих ресурсів і знань ключових учасників, оскільки вони можуть впливати на SLD. Своєю чергою, концепція ендегенного зростання використовується як каркас (кістяк) міжсекторального співробітництва та відповідних необхідних зусиль державного менеджменту для вирівнювання та збалансування цих елементів.

Ключові слова: територіальні громади; безпека; сталий розвиток; сталий місцевий розвиток; ендегенне зростання; міжсекторальне співробітництво.

Вступ

Наприкінці XX ст., значною мірою внаслідок процесу глобалізації, з'явилося нове покоління політик регіонального розвитку (не тільки в провідних економіках, але й у країнах, що розвиваються), що, по суті, стверджує нові стратегії розвитку компаній і територій. Попередні політики регіонального розвитку, що характеризувались перерозподілом фінансових ресурсів між розвиненими та менш розвиненими регіонами, дедалі більше поступаються місцем політикам, спрямованим на зміцнення внутрішнього потенціалу регіонів, враховуючи забезпечення сталого розвитку та стабільної безпеки.

Водночас 25 вересня 2015 р. держави-члени ООН погодили 17 цілей сталого розвитку (ЦСР) Порядку денного розвитку після 2015 року. Цілі розвитку ґрунтуються на Цілях розвитку тисячоліття, глобальному порядку денному, який виконувався з 2000 по 2015 рр., і будуть спрямовувати глобальні дії щодо сталого розвитку до 2030 року. Внесення Цілі 11 "Зробити міста та населені пункти інклюзивними, безпечними, сталими та стійкими" значною мірою є плодом наполегливої кампанії органів місцевого самоврядування, їх об'єднань та міських громад [2]. ЦУР11 знаменує собою значний крок вперед у визнанні трансформаційної сили урбанізації для розвитку та ролі міських лідерів у рушії гло-

бальних змін знизу вгору.

Однак роль місцевих адміністрацій у досягненні Порядку денного виходить далеко за межі Цілі 11. Усі ЦСР мають цілі, які прямо чи опосередковано пов'язані з повсякденною роботою місцевих і регіональних органів влади. Органи місцевого самоврядування не варто розглядати лише як виконавців порядку денного. Вони є розробниками політики, каталізаторами змін і тим рівнем уряду, який найкраще може зв'язати глобальні цілі з місцевими (територіальними) громадами. Існує широке поле для розроблення напрямів удосконалення механізмів державного управління для формування системи еколого-економічної безпеки в об'єднаних територіальних громадах у межах парадигми сталого розвитку.

Оскільки суперечності між захистом навколишнього середовища та соціально-економічним розвитком продовжують посилюватися, збалансований розвиток економіки, ресурсів, навколишнього середовища та суспільства став ключовим питанням у просуванні досягнення високоякісного розвитку. Еколого-економічна безпека в об'єднаних територіальних громадах стала запорукою сталого розвитку.

Своєю чергою, об'єднані територіальні громади, зокрема в Україні, мають рухатися до концепції Пов'язаних Спільнот 2.0 (Connected Communities 2.0), яка передбачає цифрову трансформацію, широку участь

Інформація про авторів:

Гутник Андріян Юрійович, здобувач програми доктора філософії кафедри публічного управління та адміністрування.

Email: Hutnyk.Andriian@nltu.lviv.ua; <https://orcid.org/0009-0007-6177-7218>

Цитування за ДСТУ: Гутник А. Ю. Напрями вдосконалення публічно-управлінських механізмів формування системи еколого-економічної безпеки в ОТГ. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. Вип. 3/4(80/81). Львів: НЛТУ України, 2024. С. 56–62.

Citation APA: Hutnyk, A. Yu. (2024). Directions for the improvement of public management mechanisms for the formation of a system of ecological and economic security in united territorial communities. *Efficiency of public administration*, 3/4(80/81), 56–62. <https://doi.org/10.36930/508008>

громадян та особливу увагу до порядку денного ESG. Отже, окреслення напрямів удосконалення державного управління у сфері економічної та екологічної безпеки в об'єднаних територіальних громадах видається надзвичайно актуальним завданням.

Методи та інформаційна база дослідження. Теоретико-методологічною основою дослідження є теоретичні положення сталого розвитку території та сучасні концепції безпеки. У роботі використано концептуальні положення системного підходу до розроблення проблеми забезпечення еколого-економічної безпеки регіону в єдності його суб'єктно-об'єктного та функціонально-структурного аспектів.

У дослідженні застосовано методи системного, логічного, порівняльного аналізу, врахування поєднаних ефектів, а також діалектичний метод аналізу у формах його конкретизації: абстрактно-логічної, структурно-функціональної.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Згідно з Hornby [12], термін "місцевий" означає приналежність або пов'язаність з певним місцем чи територією. Однак Sekula [26] стверджує, що розуміння "місцевого" не обмежується лише певною територією чи конкретним простором, але має враховувати місцеве розташування, яке характеризується історією території та її соціальними, економічними, культурними і географічними особливостями. Експерти вважають, що "локальне" охоплює територію "з диверсифікованою земельною площею, що характеризується економічною, соціальною, культурною та політичною однорідністю та спільною, широко зрозумілою ідентичністю". Ця ідентичність позначає культурні відносини, а також схожу поведінку, ставлення, інтереси, звички та діяльність, які створюють міцні зв'язки всередині місцевої громади [26].

Отже, у визначенні "місцевого розвитку" передбачається два критерії, які доцільно розглядати як додаткові: (1) з точки зору місцевої громади та її потреб і (2) з точки зору змін, що відбуваються в межах місцевого устрою. Іншими словами, перший критерій зосереджується на місцевих жителях, які отримують вигоду від розвитку, а другий представляє наслідки змін, спричинених розвитком у межах місцевості. Milán-García та ін. [18] вказували на використання ендегенних ресурсів конкретної території як найбільш характерний елемент місцевого розвитку, що покращує добробут і якість життя її населення.

Водночас, Gupta та Vegelin [9] стверджують, що сталий розвиток (СР) вимагає глибокої відданості інклюзивному розвитку, який підтримує соціальний та екологічний розвиток, але ставить під сумнів необхідність постійного економічного зростання в парадигмі "бізнес як зазвичай". Автори встановили, що світова спільнота повинна бути готова розробити юридично обов'язкові правила, в межах яких досягається економічне зростання, щоб це сприяло СР. Це, безумовно, вимагає відданості та досвіду різних сторін у різних країнах, таких як науковці, професіонали, підприємства, навчальні заклади тощо.

Однак сьогодні наголошують, що настав час для місцевих урядових організацій розширити свій погляд й амбітно досягти значних здобутків у всіх сферах, які є необхідними для сталого розвитку – враховуючи чистий нуль, звичайно. Також важливо розглянути питання

управління впливом зростання населення, стимулювання міського планування нової ери, підтримки екологічного різноманіття та управління впливом зміни клімату. Ключовим є узгодження державних можливостей, ресурсів, послуг і зацікавлених сторін за допомогою повністю підключеної наскрізної екосистеми, яка точно відстежує потреби клієнтів, відповіді, ефективність і результати.

Деякі місцеві органи влади вже продовжують цей шлях, спонукаючись не лише суспільними потребами та очікуваннями, але й керуючись 17 цілями сталого розвитку (ЦСР), як визначено в Порядку денному ООН зі сталого розвитку до 2030 року. Принципи ЦСР встановлюють прагнення до сталого майбутнього та охоплюють низку найважливіших тем, включаючи зобов'язання щодо зміни клімату, трудові стандарти та стандарти на робочому місці, соціальну рівність, галузеві інновації, інфраструктуру, здоров'я, чисте зростання тощо. Цілі розвитку ООН ідеально можуть стати метрикою або орієнтиром для внесення сталого розвитку в місцеві програми та справжнього виведення сучасних проблем навколишнього середовища в головне русло обізнаності та місцевих дій [25].

Експерти відзначають ключові висновки в цьому контексті [13]:

1. Дії щодо сталого розвитку стали очікуваннями громадськості: місцева влада має ідеальні можливості для досягнення значного прогресу в екологічних ініціативах і результатах. Сучасні громадяни хочуть, щоб їхні місцеві урядові установи взяли на себе ініціативу щодо екологічної стійкості.
2. Інтеграція ініціатив ESG із місцевими програмами: органи місцевого самоврядування та їхні партнери повинні зосередитися на управлінні продуктивністю, тісно прив'язуючи його до ініціатив та цілей ESG, які охоплюють сьогоdnішні цілі ООН. Вносячи питання сталого розвитку у свої плани, місцева влада вносить екологічні проблеми в головне русло, сприяючи обізнаності та місцевим діям.
3. Партнерство з приватним сектором сприяє подальшому розвитку сталої ділової практики: досягнення прогресу в зеленому порядку денному має вирішальне значення, а партнерство з приватним сектором посилить прогрес. Ці партнерства надають місцевим урядовим організаціям більше можливостей для активного заохочення сталої ділової практики.
4. Низький рівень викидів вуглецю для майбутнього зростання та процвітання. Місцеві лідери повинні розробити прогресивну промислову стратегію з низьким рівнем викидів вуглецю. Це має вирішальне значення для того, як вони позиціонують себе для майбутнього зростання та процвітання.

Українська дослідниця К. Блішук [4] досліджує особливості сталого розвитку територіальних громад у контексті децентралізаційних змін. Вона відзначає, що в межах територіальних громад сталий розвиток охоплює економічний, соціальний та екологічний розвиток, забезпечення ефективного управління ресурсами та послугами, а також збалансований підхід до розподілу функцій та влади між центральними та місцевими органами влади. Дослідниця пише, що в основі такого розвитку лежить територіальна громада, в якій складові частини взаємопов'язані між собою, займають значну територію і витрачають значні ресурси для свого власного розвитку. У контексті децентралізаційних змін сталий розвиток територіальних громад покликаний за-

безпечувати ефективні зміни на рівні окремих територій. Отже, для публічного управління системою еколого-економічної безпеки ОТГ в Україні цілком застосовними є описані вище тенденції в галузі сталого розвитку місцевих громад.

Однак дослідницький дискурс безпеки та дискурс сталого розвитку часто опиняються відірваними один від одного і не розглядаються як єдина система, через що багато ініціатив не досягають своєї повної потенціальної ефективності.

Результати дослідження та їх обговорення

Відповідно до концепції сталого розвитку, такі проблеми, як високе споживання ресурсів, серйозне забруднення навколишнього середовища та деградація екосистеми, є основними чинниками, що обмежують сталий розвиток економіки. Стаття Li та Hai [14] спрямована на аналіз переваг економічної безпеки та захисту навколишнього середовища з точки зору сталого розвитку та науково-технічного екологічного середовища. Автори пропонують побудову системи індикаторів узгодженого розвитку екотехнологічних інновацій та економічного середовища та аналізують на цій основі експериментальні результати економічної безпеки та екологічних переваг. Вони пропонують схематичну концепцію екологічних технологічних інновацій (рис. 1). На нашу думку, ця схема застосовна для об'єднаних територіальних громад.

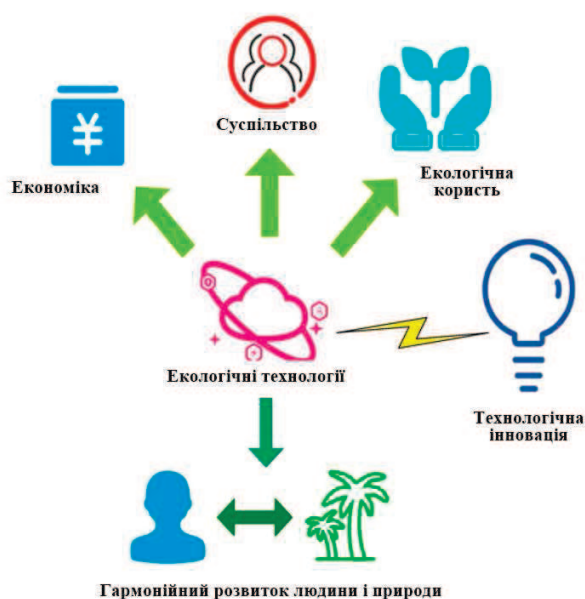

Рис. 1. Екологічні технологічні інновації [14]

Оскільки суперечності між захистом навколишнього середовища та соціально-економічним розвитком посилюються, збалансований розвиток економіки, ресурсів, навколишнього середовища та суспільства став ключовим питанням у просуванні досягнення високоякісного розвитку. У своєму дослідженні Sun та ін. [28] запропонували основу для оцінювання екологічної та економічної безпеки Китаю з точки зору національного сталого розвитку. Вони також оцінили рівень і модель динамічного розвитку екологічної та економічної безпеки різних провінцій і регіонів з точки зору динамічних характеристик сталого розвитку. Результати показали, що з 2005 по 2019 рр. рівень сталості екосистеми Китаю істотно не покращився, при цьому спостережено помітні

регіональні відмінності; зокрема, країні необхідно буде виснажити свій запас природного капіталу для економічного розвитку. Станом на 2019 р., Китай досяг всеосяжного та стабільного якісного соціально-економічного розвитку, але спостерігався великий розрив в еколого-економічній ефективності окремих провінцій. Нині ефективність використання природного капіталу потребує підвищення. З точки зору екологічної та економічної безпеки провінцій Китаю, лише прибережна економічна зона підтримувала безпечний рівень екологічної економіки, тоді як решта провінцій відображали коливання. Конвергентна еволюція держави показала, що еколого-економічна безпека мала загальну тенденцію до зростання. Проте, враховуючи ефект сусідства, еколого-економічна безпека північних і південних регіонів зросла, тоді як центральних і прибережних регіонів знизилася. Ці висновки свідчать про вирішальну важливість компетентного державного управління сталим розвитком та еколого-економічною безпекою територіальних громад, особливо об'єднаних.

Існує очевидна потреба в синергійному розвитку економіки, ресурсів, навколишнього середовища та суспільства.

Однак нещодавнє дослідження Mwebesa та ін. [21] показало, що індивіди та організації асоціюють економічне зростання як синонім розвитку, хоча широке бачення розвитку виходить за межі цієї перспективи та звертається до інших вимірів, що призводять до концептуальної, епістемологічної та інструментальної складності у їхніх дослідженнях. Наприклад, деякі вчені сприймають розвиток як соціальний стан нації, що тягне за собою багатовимірний, суспільний та колективний процес, спрямований на покращення якості життя всіх членів суспільства за допомогою соціокультурних та політичних перетворень, сталого споживання природних ресурсів та сталого економічного зростання [22, 23]. Отже, економічний принцип залишається актуальним у концепції розвитку, але його варто враховувати та доповнювати соціальним та екологічним прогресом, через їх взаємозалежну та неподільну диспозицію [17, 20]. Водночас досягнення розвитку, яке втілює в собі СР, передбачає серйозні зміни людських можливостей, ставлення, соціальних, правових і політичних структур [11].

Однак деякі вчені застерігають від використання узагальненого підходу в досягненні СР через унікальний набір викликів розвитку та проблем, з якими стикається кожна країна, що базується на її специфічній економічній системі та її культурі, соціальних і політичних структурах [8, 27]. Це зумовлює потребу в індивідуальних стратегіях, які залежать від економічного, соціального та екологічного зростання певного регіону, заснованого на використанні його внутрішніх ресурсів для локалізації ЦСР [15]. Подібна точка зору дійсно проклала шлях до практики сталого місцевого розвитку (так званого SLD), який заохочується різними глобальними політиками, а саме Порядком денним 21, Цілями розвитку тисячоліття та поточним Порядком денним до 2030 року [5, 19].

Грунтуючись на літературі про механізми співпраці та участі для планування та впровадження, підкріпленої дослідницькими висновками, які припускають, що мережа підтримки політики може покращити місцевий по-

тенціал для проведення змін політики, Hawkins та ін. [10] розробили концептуальну модель управління СР. Було представлено поглиблене обговорення конструкцій моделі, яка включає адміністративну та управлінську спроможність, участь громадян, а також місцеву та зовнішню мережу підтримки в контексті СР. Потім автори перевірили, якою мірою місцеві чиновники міст США використовували елементи моделі у своїх зусиллях щодо сталого розвитку та виміряли, наскільки міста залежали від мережі підтримки політики, щоб покращити свою спроможність керувати ініціативами сталого розвитку [10].

Два дослідження представили теорії, які можуть скеровувати та підтримувати міжсекторальне співробітництво (CSC) для налаштування проєктів або ініціатив SLD. Battaglia та ін. [3] застосував метод дослідження спільних дій Sagor [24], щоб розробити нову модель територіального планування внутрішньої території Італії, зосереджену на залученні місцевих зацікавлених сторін. Дотримуючись семи кроків, запропонованих теорією – вибір фокусу, уточнення теорій, визначення дослідницьких питань, збирання даних, аналіз даних, звітування про результати та вжиття обґрунтованих дій – автори окреслили метод покращення/уточнення місцевих стратегій для СР. Аналіз показав, що комплексне

управління місцевими ресурсами може слугувати інструментом для зменшення соціально-економічної маргінальності внутрішніх територій.

Devenin [7] запропонував модель спільного розвитку громади для Антофагасті, Чилі, яку було побудовано на основі колаборативного управління, зосередженого на створенні суспільних благ шляхом узгоджених дій багатьох учасників, очолюваних державним сектором. Важливі характеристики структури, які були застосовані до моделі, охоплюють портфель проєктів, який має бути узгоджений більшістю зацікавлених сторін і має базуватися на попередніх місцевих планах розвитку, спільних діях кількох компаній, що працюють разом, і розвитку територіального бачення, а також довгострокових і стійких цілей впливу.

Cannarella та Piccioni [6] описали архітектуру та динаміку територіальних мереж, які сприяють стабільній та довгостроковій систематичній співпраці для SLD. З'ясовуючи артикуляцію мережі, компоненти та принципи, які охоплюють контекст, агентів, цілі, входи, дії, результати, продукти та вплив, Cannarella та Piccioni закликали зосередитися на технічних і людських аспектах територіальних мереж одночасно, щоб досягти позитивного впливу.

Рис. 2. Контекстне відображення основних рушійних сил CSC для SLD [16]

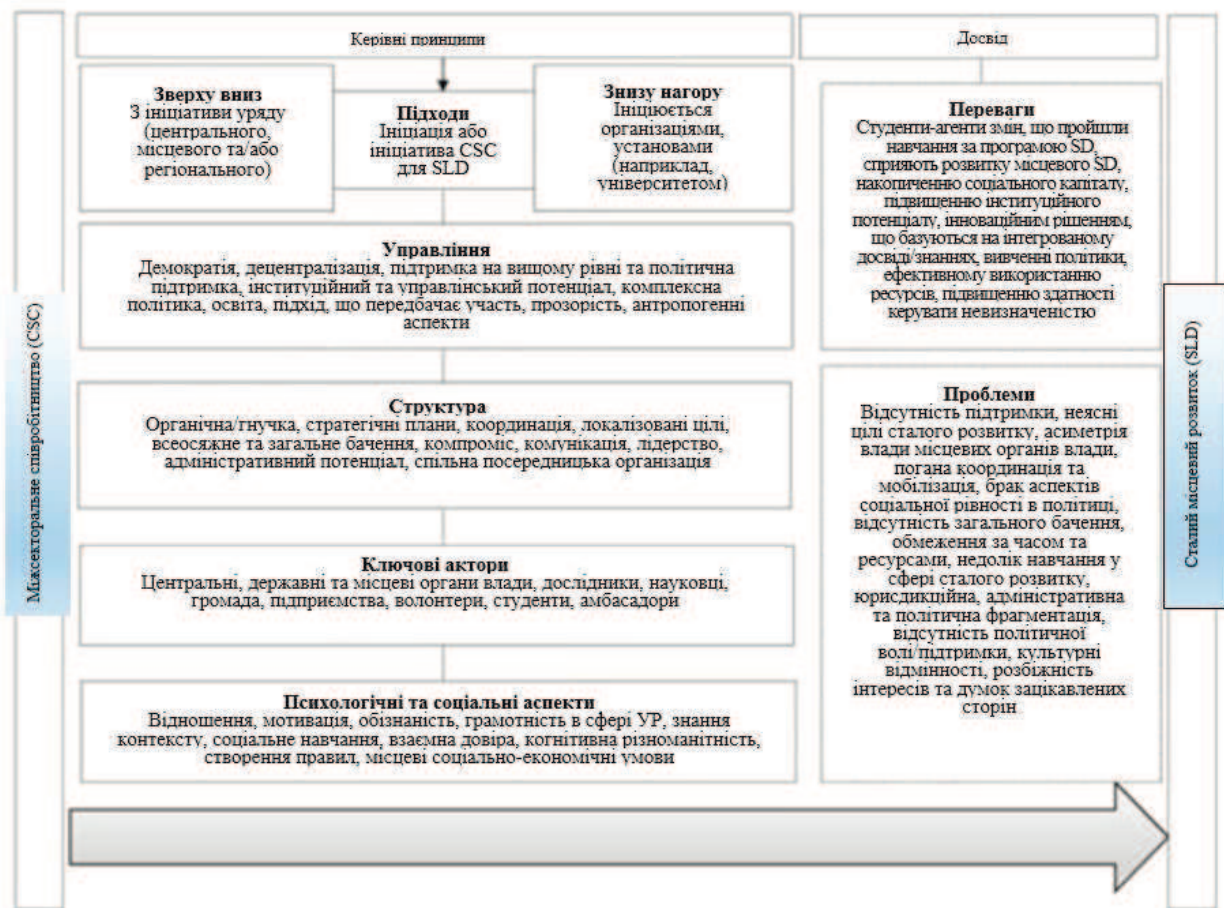

Рис. 3. Керівні принципи та структура досвіду CSC – SLD [16]

Marín-González та ін. [16] підтверджують, що між-секторальне співробітництво є одним із головних каталізаторів для досягнення SLD. Зусилля в CSC мають бути зосереджені на залученні місцевих ресурсів і знань ключових учасників, оскільки вони можуть впливати на SLD. Це узгоджується з теорією ендегенного зростання, яка стверджує, що інвестиції в людський капітал, інновації та знання на території сприятимуть СР. Місцеві знання охоплюють досвід, навички та ідеї людей у межах місцевого населення, які залежать від таких факторів, як стать, професія, соціальний статус тощо, тому виявляються одним із найкращих доступних джерел для передачі сильних і слабких сторін області, цим самим сприяючи екологічній та економічній безпеці об'єднаної територіальної громади.

Marín-González та ін. [16] вважають, що контекстуалізація рушійних сил CSC для SLD, які виникають на різних рівнях, як показано на рис. 2, є обов'язковою. Це забезпечує основу для: (1) інформування про різні способи, які використовують багато зацікавлених сторін, щоб спонукати до змін у бік СР, і про те, як дії на кожному рівні впливають на інші; (2) вивчення зв'язку та взаємодії між зацікавленими сторонами на різних рівнях у їхніх зусиллях стимулювати SLD; (3) розуміння інформаційних потоків між різними рівнями, які дають змогу будувати знання та створювати мережі; та (4) визначення вимірних показників для зусиль зі сталого розвитку на всіх рівнях. Отже, заглиблення у зазначені вище аспекти через призму мікро-, мезо-, макро- та мегаструктури може привести до розуміння взаємозалежностей, які виникають на різних рівнях, і

визначення підходів, які можуть посилити їх взаємодоповнюваність і процеси співпраці.

На рис. 2 представлено ініціативи, які виникають від установ, окремих осіб, місцевих/муніципальних органів влади, громади, національного, континентального та глобального рівнів, щоб вплинути на втручання CSC для SLD.

Об'єднання цих принципів у єдину структуру, як зображено на рис. 3, може слугувати керівництвом і одержаними уроками для практики CSC – SLD.

Треба зазначити, що теорія ендегенного зростання наголошує на ключових детермінантах регіональної конкурентоспроможності, яка, на наш погляд, концептуально перебуває між явищами мікро- та макроконтурності та представляє їх необхідний та унікальний зв'язок. Передусім, мікроконкурентоспроможність трансформується в регіональну конкурентоспроможність; тоді регіональна конкурентоспроможність трансформується в макроконтурентоспроможність. Своєю чергою, макроекономічна конкурентоспроможність впливає на мікроекономіку, і коло замикається. Після цього процес починається спочатку [1]. Кілька вчених вважали підхід "знизу вгору" більш впливовим і необхідним у керуванні SLD порівняно з підходом "зверху вниз" [29]. Moallemі та ін. [19] закликають до розширення систематичного дослідження ролі підходу "знизу-вгору" для досягнення цілей ЦСР ООН до 2030 року, оскільки наразі він недостатньо вивчений.

Враховуючи унікальні економічні системи та політичні умови країн/континентів, існує очевидна потреба зрозуміти, як владні відносини, власність та ресурси з макромасштабу розподіляються на різних рівнях, зокре-

ма на мезорівні, щоб діяти на власних умовах під час вирішення різних ЦСР. На думку Wallner та Narodslawsky [30], поглиблення розуміння складності регіональної мережі, згодом, прокладе відповідні шляхи до регулювання інтенсивності, швидкості та зв'язаності, а також внутрішньої та зовнішньої взаємодії регіональної мережі, до досягнення SLD.

Повністю підключені місцеві урядові організації також можуть мати потужні нові можливості, щоб "виходити за межі кордонів", щоб залучати приватні інвестиції, стимулювати міжурядову співпрацю та посилювати "місцеве" реагування на місцеві потреби та цілі розвитку в таких критичних областях, як житло, охорона здоров'я, соціальні послуги, розвиток ESG тощо. Міжурядові зв'язки також можуть сприяти підвищенню ефективності у відповідь на поточні нормативні зміни. Місцеві урядові організації в ідеалі візьмуть на себе нову продуктивну роль сучасних економічних і політичних розпорядників, використовуючи нові зв'язки для створення взаємодій між приватним сектором і місцевим, регіональним і національним урядом, які сприяють і підтримують розвиток громади, зростання та процвітання.

Щоб досягти справжньої та стабільної безпеки, ЦСР мають насамперед охопити тих, хто є найбільш маргіналізованими. Тому вкрай важливо активізувати зусилля для досягнення ЦСР на місцевому рівні, який є найближчим до громадян, одночасно впроваджуючи політичні та бюджетні заходи на національному рівні. Заходи, пов'язані з ЦСР, проводяться в багатьох громадах, і зараз можна побачити ініціативи сталого розвитку, які передбачають участь жителів. Проте на сьогодні наголошували переважно на екологічній та економічній стійкості, тоді як зусилля, спрямовані на гідність кожної людини, все ще обмежені. Між тим саме принцип "нікого не залишити поза увагою" є основою для безперервного перебігу процесів у межах забезпечення еколого-економічної безпеки в територіальних громадах, особливо в об'єднаних.

Окрім зменшення кількості дітей та демографічного старіння, у багатьох регіонах та об'єднаних територіальних громадах України та інших країн спостерігається відтік молоді та стрімке скорочення чисельності населення за межами міських поселень. Проте не багато органів територіального публічного управління вжили ефективних заходів для вирішення цієї ситуації. Доцільно було б розширювати зайнятість через партнерство з приватним сектором, посилювати державні послуги для нових мешканців, створювати громади, куди молоді люди, особливо жінки, захочуть переїхати, оселитися чи повернутися. Крім того, рішення може охоплювати розширення промислової бази співпрацею з вищими навчальними закладами для залучення та утримання передових галузей, таких як ІТ та віддалена робота.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Упродовж останніх двох десятиліть безпека громади опинилася в центрі уваги як головна концепція, яка допомагає поєднати тандем цілей сприяння безпеці та розвитку. Своєю чергою, ідея безпеки територіальної громади органічно інтегрована з концепцією сталого розвитку, тоді як екологічні та економічні аспекти безпеки базуються на соціальному вимірі, що виражається

в інклюзії та участі. Координація цих елементів є головним завданням публічного управління в об'єднаних територіальних громадах, оскільки соціальної згуртованості там досягти складніше, ніж у малих територіальних громадах. Ідею сталого розвитку можна ототожнити з бажаним станом, якого повинна досягти не лише соціальна система. Сталий розвиток передбачає однакове ставлення до соціальних, економічних та екологічних причин. Це процес зі змінними конкретними цілями, який вимагає від окремих осіб, організацій і систем докласти постійних зусиль для досягнення цього стану, тобто сталого розвитку. Водночас питання сталості, які за своєю природою є багатовимірними проблемами, не варто оцінювати крізь призму окремих показників чи стратегічних документів. Важливо проводити багатовимірну оцінку, засновану на синтетичних показниках, побудованих на основі численних, ретельно відібраних ознак досліджуваних об'єктів. Потрібні подальші дослідження з розроблення відповідних індикаторів та принципів їх аналізу.

References

1. Acs, Z., & Sanders, M. (2021). Endogenous Growth Theory and Regional Extensions. In: Fischer, M. M., Nijkamp, P. (Eds), *Handbook of Regional Science*. Springer, Berlin, Heidelberg.
2. Ansell, Ch., Sorensen, E., & Torfing, J. (2022). *Co-creation for sustainability: The UN SDGs and the power of local partnerships*. Emerald Publishing Limited.
3. Battaglia, M., Annesi, N., Pierantoni, I., & Sargolini, M. (2019). Future perspectives of sustainable development: An innovative planning approach to inner areas. Experience of an Italian alpine region. *Futures*, 114, 1–15.
4. Blishchuk, K. (2024). Sustainable development of territorial communities in the context of decentralization changes. *Economic Scope*, 190, 104–107. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-19>
5. Boas, I., Biermann, F., & Kanie, N. (2016). Cross-sectoral strategies in global sustainability governance: Towards a nexus approach. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*, 16, 449–464. <https://doi.org/10.1007/s10784-016-9321-1>
6. Cannarella, C., & Piccioni, V. (2008). Innovation Diffusion and Architecture and Dynamics of Local Territorial Networks. *TRAMES: A Journal of the Humanities & Social Sciences*, 12(2), 215–237. <https://doi.org/10.3176/tr.2008.2.06>
7. Devenin, V. (2021). Collaborative community development in mining regions: The Calama Plus and Creo Antofagasta programs in Chile. *Resources Policy*, 70, 101284. <https://doi.org/10.1016/j.resourpol.2018.10.009>
8. Eisenmenger, N., Pichler, M., Krenmayr, N., Noll, D., Plank, B., Schalmann, E., & Gingrich, S. (2020). The Sustainable Development Goals prioritize economic growth over sustainable resource use: a critical reflection on the SDGs from a socio-ecological perspective. *Sustainability Science*, 15(4), 1101–1110. <https://doi.org/10.1007/s11625-020-00813-x>
9. Gupta, J., & Vegelin, C. (2016). Sustainable development goals and inclusive development. *International environmental agreements: Politics, law and economics*, 16, 433–448. <https://doi.org/10.1007/s10784-016-9323-z>
10. Hawkins, C. V., Krause, R., Feiock, R. C., & Curley, C. (2018). The administration and management of environmental sustainability initiatives: A collaborative perspective. *Journal of Environmental Planning and Management*, 61(11), 2015–2031. <https://doi.org/10.1080/09640568.2017.1379959>
11. Holden, E. (2017). *The imperatives of sustainable development: Needs, justice, limits*. Routledge.
12. Hornby, A. S. (2015). *Oxford advanced learner's dictionary of current English*. Oxford University Press.
13. KPMG (2021). *The future of local government: Embracing connectivity and customer centricity*. <https://assets.kpmg.com/con>

- tent/dam/kpmg/au/pdf/2021/future-of-local-government-report.pdf
14. Li, J., & Hai, Q. (2023). Evaluation of economic security and environmental protection benefits from the perspective of sustainable development and technological ecological environment. *Sustainability*, 15(7), 6072. <https://doi.org/10.3390/su15076072>
 15. Marín-González, F., Senior-Naveda, A., Castro, M. N., González, A. I., & Chacín, A. J. P. (2021). Knowledge network for sustainable local development. *Sustainability*, 13, 1124. <https://doi.org/10.3390/su13031124>
 16. Marín-González, F., Moganadas, S. R., Paredes-Chacín, A. J., Yeo, S. F., & Subramaniam, S. (2022). Sustainable local development: Consolidated framework for cross-sectoral cooperation via a systematic approach. *Sustainability*, 14, 6601. <https://doi.org/10.3390/su14116601>
 17. Mensah, J. (2019). Sustainable development: Meaning, history, principles, pillars, and implications for human action: Literature review. *Cogent Social Sciences*, 5(1), 1653531. <https://doi.org/10.1080/23311886.2019.1653531>
 18. Milán-García, J., Uribe-Toril, J., Ruiz-Real, J. L., De Pablo Valenciano, & J. (2019). Sustainable local development: An overview of the state of knowledge. *Resources*, 8, 31. <https://doi.org/10.3390/resources8010031>
 19. Moallemi, E. A., Malekpour, S., Hadjikakou, M., Raven, R., Szeitey, K., Ningrum, D., & Bryan, B. A. (2020). Achieving the sustainable development goals requires transdisciplinary innovation at the local scale. *One Earth*, 3(3), 300–313. <https://doi.org/10.1016/j.oneear.2020.08.006>
 20. Mohamed, E. (2020). Economic, social, and environmental dimensions of development in Sudan. In *Perspectives on Economic Development-Public Policy, Culture, and Economic Development*. London, UK: IntechOpen.
 21. Mwebesa, M. E., Yoh, K., & Doi, K. (2021). Developing the logical cross-sectoral framework of local SDGs project targeting safety and sustainability. *IATSS Research*, 45(1), 49–59. <https://doi.org/10.1016/j.iatssr.2021.03.005>
 22. Rabie, M. (2016). *A theory of sustainable sociocultural and economic development*. Springer.
 23. Reyes, G. E. (2021). Four main theories of development: modernization, dependency, world-system, and globalization. *Nómadas. Revista Crítica de Ciencias Sociales y Jurídicas*, 4(2), 109–124.
 24. Sagor, R. (2000). *Guiding school improvement with action research*. Ascd.
 25. Salleh, K., Sulaiman, N., Latiff, A., Jamaludin, M. (2024). The impact of sustainable development goals on local and community networks and opportunities. *Journal of Technical Education and Training*, 16(2), 293–303. <https://doi.org/10.30880/jtet.2024.16.02.026>
 26. Sekuła, A. (2002). Local development - the definition aspect in the 21st century. *Politechnika Rzeszowska, Rzeszów*. URL: <https://depot.ceon.pl/handle/123456789/4447>
 27. Shi, L., Han, L., Yang, F., & Gao, L. (2019). The evolution of sustainable development theory: Types, goals, and research prospects. *Sustainability*, 11(24), 7158. <https://doi.org/10.3390/su11247158>
 28. Sun, Y., Dong, Y., Chen, X., Song, M. (2023). Dynamic evaluation of ecological and economic security: Analysis of China. *Journal of Cleaner Production*, 387, 135922. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2023.135922>
 29. Swann, W. L. (2019). Local sustainability innovation through cross-sector collaboration: Lessons from a neighborhood energy competition. *Journal of Public and Nonprofit Affairs*, 5(3), 317–337. <https://doi.org/10.20899/jpna.5.3.317-337>
 30. Wallner, H. P., & Narodoslawsky, M. (1994). The concept of sustainable islands: cleaner production, industrial ecology and the network paradigm as preconditions for regional sustainable development. *Journal of Cleaner Production*, 2(3–4), 167–171.

A. Yu. Hutnyk

Ukrainian National Forestry University, Lviv, Ukraine

DIRECTIONS FOR THE IMPROVEMENT OF PUBLIC MANAGEMENT MECHANISMS FOR THE FORMATION OF A SYSTEM OF ECOLOGICAL AND ECONOMIC SECURITY IN UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES

Introduction. Policies aimed at bolstering the regions' endogenous potential, such as guaranteeing sustainable development and stable security, are gradually replacing earlier regional development policies that were defined by the redistribution of financial resources between developed and less developed regions. Ecological and economic security in united territorial communities became pillars of sustainable development. Outlining directions for improvement of public management within the landscape of economic and environmental security in united territorial communities seems to be highly relevant task.

Relevance of the study. The concept of security in frames of local and territorial communities today acquires new shapes, being closely integrated with sustainable development and SDGs.

Methods. The study employed methods of system, logical, comparative analysis, accounting of associated effects. The dialectical method of analysis was used in the forms of its specification: abstract-logical, structural-functional.

Results. Community security has come into focus as a lynchpin concept, helping to bridge the tandem goals of promoting security and development. In turn, the idea of territorial community security is organically integrated with the concept of sustainable development, while ecological and economic aspects of security are grounded on social dimension, expressed in inclusion and participation. Coordinating these elements is the core task of public management in united territorial communities, since social cohesion there is more difficult to be achieved in comparison with small-scale local communities. To achieve real and stable security, the SDGs must first reach out to those who are the most marginalized. Namely the principle "no one left behind" is a foundation for smooth ongoing of processes in frames of ensuring ecological and economic security in local communities, especially in united ones.

Keywords: territorial communities; security; sustainable development; sustainable local development; endogenous growth; cross-sectoral cooperation.